

Per.
Lat
020

Lateinische Jugendzeitschrift. Latin ifjúsági folyóirat. Revue latine de la jeunesse
Laptulajdonos: Katolikus Középbiskolai Tanáregyesület. — Sumptibus Societatis Magistrorum Catholicorum Mediarum Scholarum Hungariae. — (Praeses: Dr. Andreas Zibolen elnök.)

Administrator (felelős kiadó — Geschäftsstelle — administration), ad quem pecuniae dirigantur: ALEXANDER REGÉNYI, Budapest, VII., Barcsay-u. 5. (tel.: 223—808).

Moderator (felelős szerkesztő — Schriftleitung — rédaction), ad quem manuscripta mittantur: JOSEPHUS WAGNER DR., Budapest, XI., Lágymányosi-utca 20. (telephon: 268—634).

Megjelenik minden hó 20-án. — Prodit singulis mensibus die 20. Pretium subnotationis an. 1940—41: 3 pengoe, extra Hungariam 4 pengoe. Nummaria chartula (vulgo: chèque) postalis in Hungaria: 57.292. Subnotatores earum gentium, unde pecuniarum transmissio impeditur, utantur schidulis «Coupon réponse international» appellatis, quarum si quis decem in epistola ad administratorem mittit, pretium annum solvit. Quinis exemplaribus sextum gratuito additur.

Cur sit lingua latina hisce quoque temporibus discenda.

Iuventuti 25 annos suos celebranti scripsit *Iulius Kornis* professor Universitatis Budapestinensis, consiliarius intimus reg. Hung.

1. Linguam latinam praecipuis ad res historicas altius profundiusque cognoscendas discimus. Ingenium enim humanum naturam, exemplaria, postulata typicasque suas fungendi rationes in historia manifestat. Quā quidem historiā nationes totumque genus humanum animum quasi recipiunt rationemque sibi reddunt, quomodo religio, mores, litterae, scientiae, artes, vita socialis atque oeconomica, necnon et iura formata sint. Quomodo homines singuli sese cognoscunt? Ita, ut singulis evolutionis suae spiritualis temporibus respectis praeterita praesentiaque integrā unitate coniungant itaque sensum pondusque vitae intellegant. Eodem modo nationes totumque genus humanum singulis praeteritorum temporibus per *telescopum historiae* respectis sese cognoscunt.

Cultus atque humanitas nostra Europaea omnibus rationibus et cultu atque humanitate graeco-romana excolta est. Qui linguam lati-

nam ignorat, semper imperfectae eruditionis historicae manebit. *Cognitio vitae modernae* cognitione mundi antiqui fundatur. Quae quidem sine linguae latinae scientia acquiri nullo modo potest. Europa ab Ecclesia Christiana educabatur; lingua autem Ecclesiae lingua illa Romana est, quae universalis reddita est. Lingua scientiarum, litterarum vitaeque publicae per mille quingentos annos nulla alia nisi latina erat. Inde a saeculo XVII. litterae nationum evolvi incipiunt itaque iam a dimidio saeculi XVIII. in Occidente magis magisque a viris doctis tantum lingua latina adhibetur, quae apud nos Hungaros usque ad annum 1844. lingua scholarum, consilii publici administrationisque est. Historia regni Hungariae usque ad eundem annum sine notitia linguae latinae investigari revera nequit. Quamobrem lingua latina in scholis hungaricis «disciplina nationalis» esse iustissime est dicta.

At non sufficient ad res historicas cognoscendas solae textuum latinorum versiones? — Versionibus opera litterarum vivo ac directo modo penetrare minime possumus. Linguam novisse idem fere est atque in terris externis peregrinari, versionibus autem uti idem est ac descriptionem itineris aliorum legere. Multa vocabula tropique orationis sensum, saporem aromaque habent, quae translationibus reddi nullo modo possunt.

2. Lingua latina comparata cum linguis modernis peculiarem singularemque *vim mentis formandae* habet. Disciplina logica per studium linguae latinae naturaliter comparata facultatem adfert recte accurateque cogitandi, claras notiones formandi, stricte argumentandi acuteque percipiendi atque explicandi constructiones mentis implicatas.

3. Altior quaedam *institutio aesthetico-litteraria* vix potest fingi sine lingua latina discenda. Omnia artis poeticae genera Europae a Graecis per Romanos sunt hereditate relicta. Scriptores poetaeque Romani nos paene fascinant demonstrantes, quemadmodum affectus cogitationesque adaequatas sibi creent formas, quae nunquam sunt ornamentis superfluis oneratae. Latine dicendi brevitate vocabula non separata, sed viventi sermonis organismo coniuncta vim significationemque habere clarissime apparet.

Lingua latina igitur schola aeterna culturae historicae, iudicii logici sensusque aesthetico-litterarii est. Ideo discunt linguam latinam in plerisque mediis scholis Europae milia abhinc annorum usque ad hunc diem adolescentia hominum genera, quae profundiorum cultum atque *humanitatem* sibi acquirere volunt. Vocabulum *humanitas* idem significat ac graecum illud *παιδεία* vocabulumque neolatinum *cultura*: explicandas esse proprias ingenii humani facultates ad exemplaria Boni, Veri Pulchrique perficienda. Haec ipsa nota distinguit hominem ab animali, cui spiritus deest ideoque nullum cultum a generibus praecedentibus creatum traditumque habet.

4. Ephemeris *Iuventus* ab altioris culturae historicae fautoribus ideo est fundata, ut non tantum scholasticae institutioni latinae esset adiumento, sed etiam ut linguam latinam discipulis gratam faceret eosque ad sese magis excolendos erudiendosque invitaret. Id quoque sibi proposuit, ut non aliter atque olim, — cum lingua latina erat instrumentum internationale usus consuetudinisque ingeniorum, — nunc temporis quoque id efficeret, ut patriam nostram gentibus exteris easque nobis cognoscendas curaret, commercium nationum familiare iam in animis iuventutis lingua romanā adiuvente coleretur, simulque motum neolatinum assectando negotium *humanitatis latinae* extra scholas quoque promoveretur. Quatenus id eventum sit comprobatum, unumquodque exemplar Iuventutis Commentarii de viginti quinque eius annis testantur.

Librorum recensio.

A Katolikus Középiskolai Főigazgatóság Évkönyve az 1939—40. iskolaévről. 1941. (Annales Directionis Superioris Scholarum Mediarum Catholicarum.) Pag. 194. — Priore parte huius libri scholae mediae, quae sub ditione et imperio Directionis Superioris Catholicae sunt, cum magistris enumerantur, parte altera continentur disputationes, quae de arte et ratione linguae Latinae docendae a. 1940 habitae sunt. Universitati disputationum praefatus

est *Patricius Stuhlmann* edisserens causas, cur lingua Latina docenda sit. *Fridericus Brisits dr.* de ratione, quae inter indolem et habitum Graecae Latinaeque antiquitatis et Christianitatem intercedat, quibusque rebus inter se differant, subtiliter et exquisite disseruit monitosque nos vult, ne discipulos docentes christianae religionis doctrinas sublimissimas speciesque altissimas prodamus; at vero ex antiquitate Graeca et Latina ea, quae cum christianitate concinant, aetatique nostrae vigores vitales reservaverint, arripiamus ac retineamus. Ad animos autem discipulorum Christianis ideis imbuendos chrestomathiam Christianorum Scriptorum compingendam censet.

Ioannes Kisparti dr. in institutione linguae Latinae grammaticam summo studio amplectendam asseverat ad eamque cum fructu docendam magistris salutaria dat consilia. *Aloysius Jirka dr.* disputatione accurata quaerit in scriptoribus Latinis in Hungaricum vertendis quae ratio sequenda, quaeque adiumenta adhibenda sint idemque non desinit magistros vehementer monere, ne in grammaticis praeceptis exquirendis nimii opus utile et egregium vertendi pervertant et infamant. Atque cum non ignoretur, quam inopes sint discipuli vocabulorum Latinorum, efficaciores, quam quae adhuc usurpentur, rationes ad vocabula memoriae stabiliter infigenda ostendit et commendat. *Thomas Rados dr.* in disputatione, quae «quaestio de puro emendatoque dicendi scribendique genere Latino in gymnasiis docendo» inscribitur, libris optimis de hac re compositis fere omnibus adhibitis et in usum vocatis non solum praecepta Latine scribendi tractat, verum etiam totam linguae Latinae instituendae regionem perlustrans solida docentibus subsidia praebet. Librorum index, qui ad hanc materiam pertinent, est locupletissimus. Quid stilus intelligendus sit, in *Tanáregyesületi Közönlöny* (LXIX. 8—9. 1926) definivi et exposui. *Iosephus Wagner dr.* huius ephemeridis moderator de lingua auxiliatrice et internationali deque contentionibus conatibusque de resuscitando linguae Latinae usu prudenter et iucunde disseruit acerrimum horum conatum propugnatorum se praestans, quibus et illi et multis aliis persuasissimum est fore, ut aliquando prosperi successus obtingant. Disputationum agmen claudit *Melchior Kürti dr.*, qui in epilogo suo diligentiam auditorum et utilitatem praelectionum pulcherrimis verbis laudat. *Car. Acs Bp.*

Summarium praeeonii Instituti Studiorum Romanorum intitulati «Per lo studio e l'uso del latino. Bollettino Internazionale. Fasciculus I (Maius a. 1940) : 1. Lo studio e l'uso del latino nel mondo : a) A. Bacci : *Il latino lingua viva nella Chiesa Cattolica.* b) G. Valentini S. S. : *Albania latina.* c) N. W. De Witt : *Latin Studies in Canada.* d) F. H. Wolf : *Der gegenwärtige Stand der Lateinstudien in Deutschland* e) G. Pascu : *L'influence de la culture latine sur l'esprit des Romains* (pars II). f) Del Real : *El latin como elemento formativo de la conciencia nacional española.* g) S. A. Blomgren : *De hodierno linguae latinae in Suecia usu atque studio.* — 2. Pro latina lingua divulganda : a) N. Terzaghi : *De latine scribendi consuetudine latius divulganda.* — 3. Il latino nella scuola media : a) I. Cousin : *L'enseignement du latin dans les établissements secondaires de la France.* b) V. Misc. : *Studium linguae latinae in Reali-bus Gymnasiis Iugoslaviae.* — Risposte al questionario : a) Inghilterra : *Scottish Education Departement.* — 4. Iniziative dell'Istituto : Il Bollettino Sistematico di Bibliografia Romana. — 5. Centro Internazionale d'Informazioni, Corrispondenze e Notiziario. (Summarium fasciculorum recentissimorum proxime edemus.)

Caesar bracis¹ equestribus¹ indutus.

Narratio iocosa. Scripsit *Andreas Kinizsi*, Convertit *Vincenzius Gombár Bp.*

Artis ratio² proficit. Quis vel centum annis ante fabulam, quae Hamlet inscribitur, histriones vestibus³ caudatis³ indutos acturos esse somniaret! Hamletus veste caudatā, Ophelia veste⁴ vespertina⁴ eaque minus⁴ sollemni,⁴ umbra vero patris linteo⁵ carbaseo⁵ erat induta, quo magis forma eius larvalis⁶ luce electricā illustrata emerret. Quo facto Shakespearus ne in sepulcro quidem, ut dicitur, quiescere potest, at quomodo id fieri vetet! Inde forte ad tantam adducta est audaciam officina⁷ pelliculis⁷ faciendis⁷ in America Bowlyana, ut Iulium Caesarem loco⁸ et in hominibus⁸ recentissimis ita curaret⁹ agendum,⁹ acsi imperator ille praeclarissimus hisce viveret temporibus. Magnifice ac splendide fabulam editam esse negari non potest.

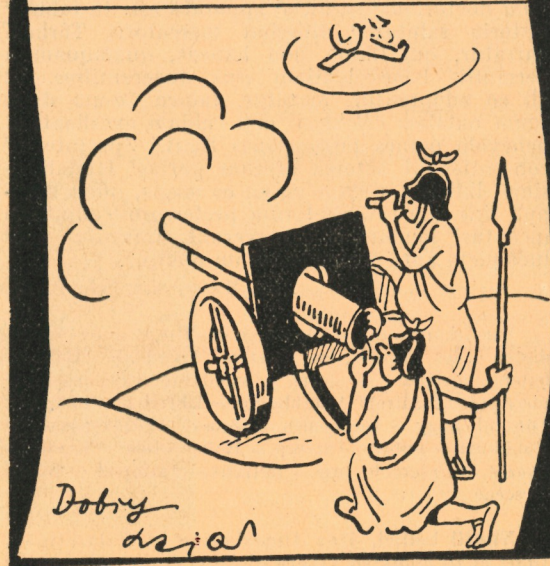
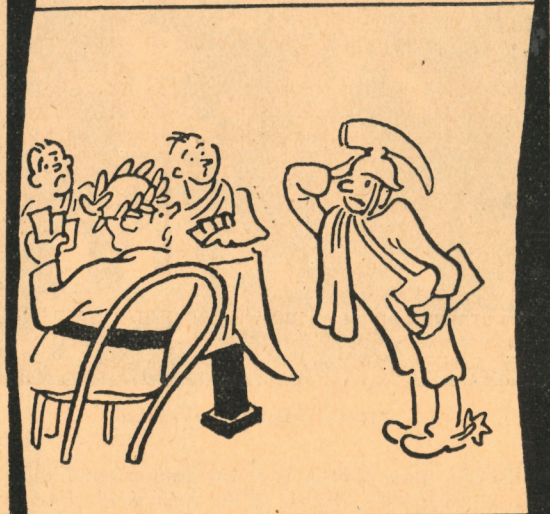
In Caesaris palatio omnibus¹⁰ commoditatibus¹⁰ instructo,¹⁰ quod 12 conclavia vestibulumque habebat, inferioribus¹¹ qui¹¹ dicuntur¹¹ paginis¹¹ forte ludebant¹¹ triumviri, cum nuntius pulvere sparsus advenit anhelansque dixit: Heus!¹²

— Heus! — respondit Caesar ludere non desinens. — Quid novi? — Male se res habet, Iuli comes¹³ illustrissime — ait nuntius paenulā¹⁴ gummeā¹⁴ amictus¹⁴ — Aegyptii iterum offenderunt¹⁵ fines¹⁵ nostros. Unus ex eorum aeroplanis bellicis angulum¹⁶ imperii inter¹⁷ meridiem¹⁷ et ortum¹⁷ solis¹⁷ spectantem¹⁷ transvolavit.

— Babae¹⁸ — exclamavit Caesar paginasque ira inflammatus ad mensam applausit. — Quod ferre non possum! Statim sirenes canere¹⁹ iubete!¹⁹ Edico, ut pars populi ad arma²⁰ convocetur.²⁰ Hostem aggrediemur. Non enim exspectabimus, dum Societas²¹ Nationum²¹ hac de re aliquid decernat.

Biduo exercitus Romanus vehiculis²² motoris²² est instructus.²² Caesar vestitu summi²³ copiarum²³ rectoris²³ indutus lemniscisque²⁴ insignium²⁴ ornatus ipse exercitui praecerat. Veterani sclopetis²⁵ Manlicher veteribus, agmen autem medium tormentis²⁶ telebolis²⁷ curribus bellicis (= tank) catapultisque, e quibus pyroboli²⁸ mittuntur, instructum ad bellum perfecti sunt. Legionariis etiam modernissimae personae²⁹ datae sunt con-

¹ bricsesz (Breeches) = Sporthose = culotte de sport
² technica ³ vulgo: Frack (habit noir) ⁴ kiséstélyi (ruha) = einfacheres Abendgesellschaftskleid = simple robe de soirée ⁴ perkálpedő = baumwollenes Bettuch = drap de coton ⁶ kísérteties = gespensterhaft = spectral ⁷ filmgyár = Filmfabrik = fabrique de pellicules ⁸ milieu ⁹ lejátzat = darstellen lassen = faire représenter ¹⁰ összkomfortos = mit Gesamtkomfort = de confort moderne ¹¹ alsózni = «Alsós» spielen = jouer à «d'alsós» ¹² Hallo! ¹³ Lord ¹⁴ gumiköpenyes = in Gummimantel = vêtu d'un manteau de caoutchouc ¹⁵ határcidenst követ el = eine Grenzverletzung verüben = provoquer un incident de frontière ¹⁶ csücske, szeglet = Zipfel, Winkel ¹⁷ déleleti = südöstlich = de sud-est ¹⁸ tyűhaj! = Potztausend = Sapristi! ¹⁹ megfuvatni = blasen lassen = faire sonner ²⁰ mozgósítás = Mobilisierung = mobilisation ²¹ Népszövetség = Völkerbund = Société des nations ²² gépesít = motorisieren = motoriser ²³ Generalis ²⁴ rendjelszalag = Ordensband = rubans des décorations ²⁵ puska = Gewehr = fusil ²⁶ ágyú = Kanone = canon ²⁷ messzehordó = weittragend = à longue portée ²⁸ bomba = Bombe = bombe ²⁹ gázálc = Gasmáske = masque à gaz

Dobry
szia

tra²⁹ gas,²⁹ in peris³⁰ vero peditum cibos a corruptione conservatos (vulgo: konzerv), qui ad victum suppeditarent, suprema³¹ poni iussit armorum³¹ praefectura³¹ senatūs. Brutus est exercitui navali praefectus, Cassius vero pyrobolorum³² missores³² duxit. *Finis sequitur.*

³⁰ hátizsák = Rücksack = sac à dos ³¹ főparancsnokság = Oberkommando = haut commandement ³² bomba-
vető = Bombenwerfer = avion de bombardement

Nuntii recentissimi.

Discipuli VII-ae Classis Scholarum Piarum Buda-
pestinensium die 4-o mensis Maii optimo cum
eventu ludum scenicum pro subsidio eorum, qui¹
detrimentum¹ ab¹ inundationibus¹ acceperunt,¹
ediderunt. Qua occasione comoedia *Andreae Dugo-*
nicis, notissimi quondam Patris Sch. P. «Tárházi»

Actores comoediae «Tárházi».

intitulata, quae abhinc iam 150 annos haud data
est, a discipulis *Andrea Fülei-Szántó* et *Ioanne*
Paul doctoribus² scenicis² apparatus est. In fabula³
historia salutaris⁴ ditissimi mercatoris Tárházi
narratur, qui filium non habens, quamquam a
permultis benevolentiam eius quaerentibus, ut
ab eo adoptentur, ambitur, tamen 70-um diem
sum natalem celebrans civi cuidam excellenti et
benevolo omnes possessiones lēgat.⁵ Spectatores⁶
consentiebant actores iuvenes partes⁷ laudabilis-
sime didicisse necnon egisse eo magis, quod disci-
puli sine ulla reverendorum professorum adiutorio
inceptus⁸ laudandos expleverunt. Imago scenae⁹
luce picta ante oculos lectorum ponitur.

Alex. Weber, disc. Sch. P. Bp.

¹ árvízkarosultak = die durch das Hochwasser Geschädigten = les inondés, les sinistrés ² rendező = Bühnenleiter = metteur en scène ³ színdarab = Schauspiel = pièce (de théâtre) ⁴ tanulságos = lehrreich = instructif ⁵ örökül hagy = vermachen = léguer ⁶ nézőközönség = Publikum = public ⁷ szerep = Rolle = rôle ⁸ kezdeményezés = Unternehmung = initiative ⁹ színpad = Bühne = scène

Nuntii bellici. Rex Iugoslaviae in Palaestinam fugit et in claustro vivere dicitur. Quamquam novi fines Servianorum nondum certe definiti sunt,

tamen maximam partem Iugoslaviae inter Croatias, Italos, Germanos Hungarosque dividi creditur. Etiam Graecia Britannis ab «Axe» expulsis se Germaniae Italiaeque dedere coacta est. Rex Graeciae cum Anglis in Cretam insulam aufugit, quare Graeci regno sublato patriam suam abhinc rempublicam fore decreverunt. — Novissime civitas Irac arma contra Britannos invadentes cepit. Arabes ceterarum civitatum Asiae fratres suos adhortantur et multi voluntarii auxilium Iracinis ferunt.

Commentarii de 25 annis Iuventutis iam venduntur ab administratore nostro. Pretium huius libri in librariis 2 pengoe, apud administratorem *Alex. Regényi* 1,50 pengoe.

Pro gratulationibus undique missis moderator et administrator gratulantibus gratias agunt quam maximas. Pulcherrima gratulationum hic editur:

«*Scarabantiae, die 10. Februarii a. 1941. Honoratissime Domine Moderator! Maximo mihi gaudio erat, quod mihi ipsi evenit sorte, ut in nomine amicarum mearum Tibi 25 annos Iuventutis celebranti gratularer. Ephemeridem «Iuventus» semper amore magno legebamus ac plus minusve successus operam aenigmatibus solvendis dando habebamus. Vivat, crescat, floreat multos per annos Iuventus grata! Gratias singulares agere deo pro labore indefesso Tibi, Domine moderator, quo in nobis amorem linguae Latinae alere conaris. Magno cum gaudio etiam in posterum expectabimus diem, quo Iuventus ad nos perveniat atque ut benedictionem Deus labori vestro futuro det, Domini Moderator Administratorque, rogantes salvare vos iubemus de patria bene sentientes Eva Anicsek cum alumnabus thygatrogymnasii Ursulani Scarabantini.»*

Societas Verbi Divini invitat discipulos probos, bene discentes et sanos, qui missionarii Societatis V. D. fieri volunt, ut in domum missionis Ordinis Ginsiensem (Köszeg) aut Budatétényiensem intraturi nomen dent. Assumuntur discipuli supradicti in omnes classes, qui autem testimonio maturitatis muniti sunt, statim in novitiatum Ordinis assumuntur. De assumptione intraturos copiosius certiores facit *Praefectura Seminarium Americani Domus Missionis Ginsiensis.*

De Thygatrogymnasio Kaposváriensi. Thygatrogymnasium Kaposváriense Foederativum¹ a. 1918. conditum est ab societate ad hanc ipsam rem congregata. Hodie quoque res gymnasii ab ea procurantur. A. 1918/19 scholae² in aedificio gymnasii realis, a. 1919—1925 plano³ pede³ aedificii iudicialis habitae sunt, sed tandem e summa a directore *Ludovico Biró* doctore collata atque servata a. 1925. aedificata est sedes gymnasii propria in fundo ab urbe Kaposvár donato. Ob id ipsum praefectus urbis *Georgius Kaposváry dr.* praeses societatis scholasticae creatus est. Regnum⁴ quoque impensis⁵ erogandis⁶ accedit: 12 professorum sex ab illo admittuntur.

Discipulae adhuc et in examibus maturitatis et certaminibus publicis pulcherrimos successus fecerunt. Plurimum quidem in litteratura linguisque

¹ egyesületi = Vereins = entretenue par une association ² tanórak = Schulstunden = les classes ³ földszintjén = im Erdgeschoß = au rez-de-chaussée ⁴ állam = Staat = État ⁵ költség = Kosten = frais, dépenses ⁶ kiutal = verausgaben = payer

profecerunt,⁷ quibus etiam lingua Latina adnumeranda est, cuius proverbia mentem et animum imprimis capiunt.⁸ Libenter canunt discipulae carmina quoque in Latinum conversa. Magnopere delectantur legentes Iuventutem. Quamquam

Al. Kővári et lectrices nostrae Kaposvárienses.

paulum temporis ad id abent, professoribus ducibus⁹ saepe legunt hanc ephemeridem dilectam, quae nuntios et communicationes ridiculas clare et amabiliter profert.

Discipulae Thygatrogymnasii Kaposváriensis amore maximo salutant nunc et moderatores Iuventutis et annum huius ephemeridis vicesimum quintum, piissima vota¹⁰ pro eorum longo felicitate processu nuncupant.

Margaretha Sántha disc. Kaposvariensis.

⁷ haladást tesz = Fortschritte machen = faire du progrès ⁸ lebilincsel = fesseln = saisir ⁹ vezetésével = unter der Leitung = guidés par les ¹⁰ fogadalmat tesz = Gelübde tun = voeu

In Gymnasio Cisterciensium Budapestinensi

de Sancto Emerico nuncupato opera artis¹ figurativae¹ triginta discipulorum praesertim ex classibus superioribus propalam collocata sunt. Opera exhibita demonstrant iuvenes problemata sua artificiosa libere, secundum studia sua artis delineandi² scholastica solvere conatos esse. Themata imaginum expositarum erant formae et species humanae, pictura³ humilis³ et topia,⁴ — et quidem in repraesentatione formali et colorata, in motibus et in technica artificiosa libera et varia. Alii expositionem expressivam extollunt et in compositionibus suis dynamicis lineas et colores et formas suis sensibus pares animorumque affectibus aptas inquisiverunt.

Discipuli maxime enitentes et opera praecipuae artis sunt: *Ladislaus Tódor* (cl. VIII/a) praeter imaginem carbone factam monumentalibus executionis («Operarii quieti datus») etiam compositiones pigmentis⁶ oleatis⁶ pictas⁶ latissimas in conspectu posuit. *Georgius Rózsa* (cl. VIII/a) valide excellit picturis⁷ aquariis⁷ expressive et affectu dinamico compositis, artis purae studiosis; picturae aquariae

humide factae et simulacra *Georgii Wéhly* (cl. VII/a) praeter certam rerum cognitionem prout etiam contentionem substantiae profundioris in pura arte. *Zoltanus Nuridsány* (cl. V/b) in suis compositionibus ad rhythmum contendit; in simulacris et statuibus *Josephi Tódor* (cl. V/a) praeter solutiones plasticas formales etiam expressio subtilis animi locum accipit. Multi etiam alii partes⁹ agunt⁹ operibus pluribus vel paucis, inter quos etiam quidam discipuli ex classibus inferioribus (*Béla Büky*, *Nicolaus Géczy* cl. II/b) inveniuntur cum picturis et operibus¹⁰ caelatis.¹⁰

Discipuli eruditionem artisticam magistro suo, *Ferdinando Nagy*, debent¹¹. Expositio testatur iuventutem hodiernam quoque honeste et labore impigro propensissimaque voluntate egregiam operam dare culturae futurae Hungariae.

¹ képzőművészeti = bildende Kunst = beaux-arts
² rajz = Zeichnungskunst = dessin ³ csendélet = Genre-Malerei = nature morte ⁴ tájkép = Landschaftsmalerei = paysage ⁵ hangulat = Stimmung = état d'âme ⁶ olajfestmény = Ölgemälde = peinture à l'huile ⁷ quae «aquarell» dicuntur ⁸ tartalom = Inhalt = teneur ⁹ szerepel = mitwirken = sont représentés par ¹⁰ dombormű = Relief = relief ¹¹ köszönhetik = haben zu verdanken = doivent

LECTORIBUS MINIMIS

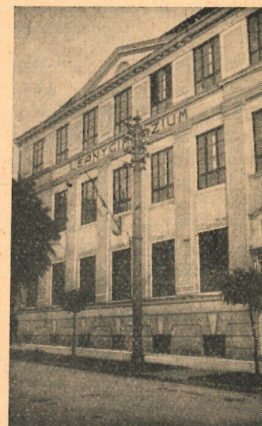
Jocosa.

1. *Mendicus*:¹ Domine, esto mihi auxilio! Valde esurio!² — *Dominus*: Cur non laboras? — *Mendicus*: Quia tunc eo magis esuriam!

2. *Paulus*: Domine iudex! Aliquis mihi magnam alapam³ duxit.³ — *Iudex*: Quis erat ille vir? — *P.*: Nescio, sed vestigia⁴ digitorum⁴ impressa⁴ in vultu meo sunt!!

3. *Krausz* senex valde avarus vir est. Si apud arcem⁵ magna turba stat, ille remanet ultimus, quo diutius pecuniam, quam solvere⁶ debet, retinere possit.

4. *Georgius*, I. rex Britanniae Hannoveram proficiscens in itinere in caupona⁷ parva constitit, ubi tria vel quattuor ova sibi ferri⁸ iussit.⁸ Ova allata sunt, et rex magnam summam pro iis solvere debuit. Tum rex mirans interrogavit: «Quid?! Sunt ova rara hoc loco?!» «Her-

Thygatrogymnasium Kaposváriense.

¹ koldus = Bettler = mendiant ² éhezem = hungern = avoir faim ³ nyakon vág = Ohrfeige geben = donner une gifle ⁴ ujjlenyomat = Fingerabdruck = empreinte digitale ⁵ pénztár = Kasse = caisse ⁶ befizetni = einzahlen = payer ⁷ kocsmá = Gasthaus = restaurant ⁸ rendelt = bestellte = fit venir

cule non! — respondit dominus cauponae, — sed reges certe rari sunt! »

Gertrudis Diósszilágyi disc. abít. Makonensis.

1. *Professor* meteorologiae, cum in tenebris in lacunam⁹ incidisset: Accuratissime,¹⁰ ut praedixi — exclamat — sub vesperam nova refrigeratio¹¹ venit.

2. Miles quidam Germanus agit¹² cum muliere quadam Francogallica de gallina¹³ assanda: ¹³ «Mulier, quaedam gallina assanda!» — Mulier autem non intellegit militem. Tunc miles monstrans gallinam in area: «Gallina assanda» iterat.¹⁴ — «Ah, dixit mulier, nunc intellego.» — Et non multo post apportat gallinam aetate¹⁵ provectam.¹⁵ Sed miles pullum¹⁶ gallinaeum¹⁶ desiderans exclamavit: «Non madame! Mademoiselle!»

Paulus Balogh disc. gymn. Acad. Bp.

1. *Magister*: «Quis mensis 28 dies habet?» — *Discipulus*: «Omnes duodecim!»

2. Puer gulosus¹⁷ in culina circumspectans: «Dic mihi, — ait — Maria, cui facis hanc scriblitam¹⁸ ingentem?» — *Coqua*:¹⁹ «Tu accipies in convivio diei natalis.» — Puer statim se corrigit: «Tam parvam?»

Ladislav Almássy disc. Klauzáliani Szegedinensis.

1. *Pensum*. Discipuli primae classis pensum Hungaricum scribunt. Titulus est: Quomodo visitaverim patrum.²⁰ Quidam puerulus scribit: Nuper²¹ post meridiem apud patrum eram, sed ille non domi fuit.

2. *Modus cogitandi parvi Iosephi*. Iosephus parvus spectat matrem flores irrigantem.²² «Mater — dicit parvulus — iam scio cur crescant plantae.» — Cur? — interrogat mater. — Ideo, ut, lutum²³ effugiant.

3. *Filia ingeniosa. Mater*: Nota tibi, filia mea: quod hodie facere potes, ne differas²⁵ in crastinum diem! — *Filia*: Ergo velis mihi dare placentam²⁶ mellitam²⁶ quam in armario posuisti. Volo eam manducare,²⁷ ne in crastinum diem differatur.

4. *Edison. A.*: Audistine Edison mortuum esse? *B.* Quis fuit ille? — *A.*: Nescis? Ille qui lucem electricam invenit. — *B.*: Et nunc rursus oleo illuminabimus?

B. e comitibus Széchényi disc. Piani (Pécs).

⁹ víztócsa = Wassertümpel = flaque d'eau ¹⁰ pontosan úgy = genau so = exactement ¹¹ lehülés = Abkühlung = refroidissement ¹² alkuszik = handeln um = marchander ¹³ sütni való csirke = Brathuhn = poulet rôti ¹⁴ ismétél = wiederholen = répéter ¹⁵ öreg = alt = vieux ¹⁶ fiatal csirke = junges Huhn = poulet jeune ¹⁷ torkos = naschhaft = gourmand ¹⁸ torta = Torte = tarte ¹⁹ szakácsné = Köchin = cuisinière ²⁰ nagybácsi = Oheim = oncle ²¹ a minap = unlängst = naugère ²² megöntöz = spritzen = arroser ²³ sár = Kot = boue ²⁴ leleményes = erfinderisch = ingénieux ²⁵ elhalaszt = aufschieben = différer ²⁶ mézeskalács = Honigkuchen = pain d'épices ²⁷ edere

Rosa.

Quantum es odorosus, sed pungens et etiam pulcher, flos rosae; color tuus est flamma cordis, pura et pulchra, uti amor! O quantum es imperatrix pulchra florum et amorum, tu es stemma¹ patriae natalis, tu es dulcedo animae meae! Habes spei viriditatem pulchram; es emblema² quoque constantiae. Alba est pax per tot annos, inter

labores ac molestias. Rubra est imago amoris tui, quem foveo in corde meo; tu es emblema² Italiae; terrae carminum, et etiam artium. Pugnare pro te, Italia, volo, quia te amo; per tuum amorem!

Guilelmus Volonterio disc. Lucanensis.

¹ címer = Wappen = armoiries, les armes ² symbolum, signum

*Machina¹ discipuli.*¹ «Me nescis luce² pingere»,² dixit mihi unus ex professoribus meis, cum monstravi ei picturas luce pictas, quae omnes meos professores, quin³ etiam severum directorem immortalitati tradiderunt.

— Sed habeo picturam Te repraesentantem . . .

— Monstra!

— Sed tu in pictura secundas⁴ partes⁴ agis.⁴

— Quomodo?

— Ne putes Te exceptionem esse, coactus sum hanc picturam tibi tradere: ecce, haec est. Nonne duae imagines sunt luce pictae in eadem charta?!

— Ita . . . sed ego non sum aspectabilis . . . praeterea da mihi hanc picturam, quam ego tibi reddam anno scholari exeunte,⁵ ne fortasse tibi calamitas hanc ob rem fiat! Praeterea nequiquam⁶ laboras, me non potes luce pingere!

Ego nihil respondi, sed proximo die decem picturas eum repraesentantes inter scholas⁷ pinxi. Hoc non erat facile, nam conclave⁸ obscurum fuit et sic picturae diu luci exponendae fuerunt. Picturas perfectas in involucro⁹ posui, cuius inscriptio erat: «Domino Professore, qui luce pingi non potest.» Hoc involucrum in capsula¹⁰ reposui, quae similis erat camerae photographicae. Die proximo tempore institutionis professor praedictus aspexit hanc capsam et me ab se superatum esse putans clamavit: «Da mihi illam cameram!»

— «Io!¹¹ haec est mirabilis capsula—dixi—picturae perfectae sunt.» Et tradidi ei involucrum, in quo scripta erant verba supra dicta et intra involucrum signum victoriae meae: 10 imagines luce pictae «dominum magistrum, qui luce pingi non potest», repraesentantes!

Lad. Javorik disc. Keszthelyensis.

¹ diákcsiny = Studentenstreich = farce d'étudiant

² lefényképez = photographieren = photographier ³ sőt = sogar = même ⁴ mellékszerepet játszik = eine Nebenrolle spielen = jouer un rôle secondaire ⁵ végén = am Ende = à la fin ⁶ hiába = vergebens = en vaine ⁷ tanítás = Unterricht = classes ⁸ terem = Saal = salle ⁹ boríték = Briefumschlag = enveloppe ¹⁰ doboz = Schachtel = boîte ¹¹ tyuhaj! = Juchhe! = ollé!

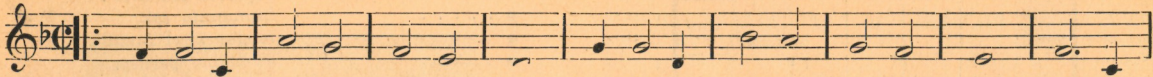
AENIGMATA

Solutiones aenigmatum numeri VII.

1. Magister. — 2. Pone, olor, nova, erat. — 3. R, er, ter, ater, pater (seu: mater). — 4. Rienzi, Lohengrin, Siegfried; Aida, Otello; Norma; Carmen; Orfeo; Don Juan. — 5. Ioannes Kisparti. — 6. Tu regere imperio populos, Romane, memento — hae tibi erunt artes — pacisque imponere morem, parcere subiectis et debellare superbos. (Verg. Aen. VI. 851—853.) — 7. *Ad libram*: 1. Pons. 2. Ara. 3. Cano. 4. Raro. 5. Pes. 6. Stella. 7. Os. 8. Is. 9. PR. 10. Oxus. *Ad perpendiculum*: 1. Pars. 2. Orator. 3. Nares. 4. PAPA. 5. Rosas. 6. Lux. 7. Is. — 8. Caesaries. — 9. Lupus, lupis, lapis, laris, Paris, puris, auris, agris, agnis, agnus. — 10. Nosce. Ubi. Male. Agendo. Puras. Otia. Mors. Principibus. Inter. Labor. Ira. Ut. Suum:

Embaterium regionis meridianaе Hungariae.

Carmen scripsit et ad modos aptavit *Hermannus Hadfy*. Convertit *Verona Szlávik* disc. Angelani Bp.

1. Quas mi-li - tes trans - i - e - runt, Vi - as flo - res or - na - ve - runt; Fi - ne
2. E - lu - cet no - va Au - ro - ra, Fit ma - ior pa - tri - a no - stra; Pulch - ra

1. san - cto red - di - to iam Tan - gi - mus nunc ter - ram pris - cam, Flagramus gau di - o.
2. re - gi - o red - di - ta A De - o re - dit nunc i - ta, Qui nos de - fen - de - rat.

Pittacia recentiora Hungarica artibus figurativis et rei aeronauticae dedicata.

Numa Pompilius. — 11. Urania, sibilus, mordet, lutra : Nil mortalibus ardui est.

Aenigmata numeri VII. (Mart.) recte dissolverunt :
V. Árvay, M. Bartha, E. Böhm, P. Cholnoky, H. Eckhardt, L. Faust, I. Fáy, Cl. Göbler, V. Hoffmann, **Natia Horváth**, S. Kálmán, G. Kerényi, E. Kis, H. Korompay, M. Kossaczky, E. Madocsay, G. Margittay, I. Németh, M. Pieke, S. Pollacsek, I. Pukánszky, I. Ruitz, A. Turner, I. Vaszkó, S. Holbay, E. Soltész, R. Spatz, M. Székely, A. Sziberth, S. Vadász (Szilágyianum), **Eva Stohl**, C. Bauer, E. Bányai, M. Blandl, M. Dischka, A. Salamon, M. Szalay, E. Szél, H. Trombitás, B. Varga, S. Mihályi, A. Takáts, H. Vogt (Angelanum), fratres Székely, E. Scheily (gymn. Archiep.), A. Engel (Baár—Madasianum), S. Grosz, **Zoltanus Fallenbüchl** (Scholae Piae), C. Wohl, R. Weisz, **Editha Klein**, M. Tóth (Verestianum), I. Mosonyi (Giselanum), E. Gárdosi, M. Roger, G. Schwarcz, L. Arany, G. Bien, G. Blum, R. Deutsch, S. Farkasházi, L. Ferenczy, P. Forgács, G. Grécsi, G. Kiss, S. Lukács, **Julius Pap**, A. Páris, S. Puchmann, T. Soltész, T. Stiller, E. Weisz, I. Zakovecz, S. Leidenfrost, C. Somfai (Bolygianum), G. Wollitzer (Berzsenianum), **Franciscus Vörös** (Keményanum), P. Konrád (gymn. IPEA), fratres Noé (Vörösmartyanum), H. Alemann, C. Barthonek, M. Csát-

ray, E. Biella, Th. Bihary, M. Böröndy, M. Csapody, V. Czappán, A. Denk, S. Inotay, E. Jobs, E. Karlovits, E. Kmety, A. Kovács, C. Lehel, X. Csávósy, G. Gönye, V. Mészáros, **Eva Ottlik**, M. Grabits, V. Rajka, N. Zavilla, F. Tarnóy, S. Tóváry, I. Véber, E. Vojnich, S. Zábory, H. Engel, A. Eckert (Sophianum), B. Springer (Zrinyianum), **Zoltanus Biró** (gymn. Helv. conf.), M. Légrády (Ladislainum), V. Várady (Margaretheum), F. Bánát (Stephanum), **Ervinus Schwarzenberg** (gymn. Evang. conf.) Budapestinenses. **Nicolaus Kollányi** Kaposváriensis. E. Kovács Keszthelyensis. I. Szendrei, T. Námer, **Tiburtius Cseh**, E. Szentesi, I. Mészáros Makonenses. S. Ember, H. Faragó, B. Légrády, sorores Merényi, G. Sikolya, E. Tóth, I. Kner, G. Adamkovics, G. Besse, **Irene Rákóczy** Mezőturienses. F. Kreiner Magna-Canissanus. G. Klinger, **Ludovicus Lukács**, I. Smolczer, Au. Tóth, V. Flekács Nyergesújfalvini. L. Balogh, Th. Bálint, A. Berecz, E. Boross, Z. Gaál, I. Gerebenics, A. Gógös, L. Harsányi, Z. Horváth, L. Kertész, L. Nemesvölgyi, I. Polgár, O. Póczik, **Paulus Szabó** (Maurinum) Papani. I. Varga (Pianum) Quinqueecclesiensis. **Margaretha Bella** (Angelanum) Scarabantina. M. Molnár, **Elisabetha Tóth** Szolnokiensis. **Maria Kónya** (Schola Commercialis) Sabáriensis. Crassae litterae indicant lectores, quibus praemium sorte obvenit.

1. Ad saltum equulei.

Pro	est	bi	te	A	ne	
	Sys	lum	ad	si		quo
fi	ver	ma	um :	cha	ri	um
	os.				ne	

Emericus Scheily disc. gymn. Archiep. Bp.

2. Quadratum magicum.

1.				A	A	C	I	Urbs aeterna.
2.				I	L	M	M	Aliquando.
3.				M	M	O	O	Fulgeo, pulso.
4.				O	O	R	R	Filius Veneris est.

Nicolaus Merckling disc. Lucanensis.

3. Pyramis duplex.

5 4 3 2 1	Pronomen demonstrativum.
4 3 2 1	Tu nutris.
3 2 1	Causa iudicialis.
2 1	Pronomen determinativum.
1	Consonans.
2 1	Pecunia antiqua Romana.
3 2 1	Contrarium feminae.
4 3 2 1	Tu diligis.
5 4 3 2 1	Rumores, opiniones (acc.).

Fridericus Kreiner disc. Magna-Canissanus Sch. P.

4. Aenigma sincerum.

Hominibus loquacibus molestum sum. Qui me nominat
rumpit me. *Darius Bertoni* disc. Lucanensis.

5. Rebus.

OLUS A

Ladislauus Harsányi disc. Maurini (Pápa).

6. Rebus.

L
A
P
L A P I D E A
D
E
A

Summus mons.

Ioannes Schultheisz disc. Szekszárdiensis.

7. Ex syllabis.

A, an, bel, bi, bo, ca, co, cor, di, do, do, e, go, go,
iun, lo, lo, nas, no, o, red, ro, ro, tol, tor, u.

Si ex his syllabis verba recte composueris, prima
litterae inscriptionem librorum Titi Livii dabunt.

Rosa Deutsch disc. Ráskaiani Bp.

8. Ex sententiis.

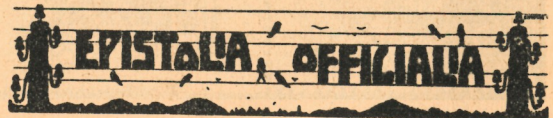
Expletis his sententiis litterae initiales sententiam
saepe memoratam dant.

- • • • • suprema lex esto !
- • • • • humanum est.
- • • • • longae sunt manus.
- • • • • et oleum perdere.
- • • • • taceat in ecclesia.
- • • • • lupo commisisti.
- • • • • silent inter arma.
- • • • • ratio regum.
- • • • • acceptus in patria sua.
- • • • • fugit, venit mors.
- • • • • nil, nisi bene.
- • • • • minimum eligendum.
- • • • • dant vitia.
- • • • • quoque homines moriuntur.
- • • • • Athenas portare.
- • • • • memorem esse oportet.
- • • • • non mordent.
- • • • • futurum incertum.
- • • • • adhibere in meridie.
- • • • • aliud plectrum.
- • • • • ex musca facere.

Ludovicus Hársing disc. Kisújszállásiensis.

Nota. Lectoribus minimis: 1—4, mediis et maiori-
bus 5—8. — Quisquis aenigmatum tot solvat, quantum
potest. Etiam unum solum aenigma solventibus praemium
petere licet. Discipuli eiusdem scholae solutiones a pro-
fessore suo collectas in communi involucro epistulae ad
moderatores *J. Wagner* (Budapest., XI. *Lágymányosi-
utca* 20) mittant.

Terminus solutionum: Calendae Septembres.
Terminus solutionum mensis Apr.: Cal. Iuniae.

Corrigenda numeri VIII. (Apr.): pag. 69: pro:
«1949/1941» lege: 1940/1941. — pag. 74: pro «Domine»
lege: Domina. — pag. 77: pro «contra aquam (adverso
flumine)» lege: sursum.

Index manuscriptorum ante Nonas Maias acceptorum:
I. Aenigmatum singula *H. Lengyel*, *G. Gonda*, *I. Szendrei*
et *Z. Biró*, quattuor *R. Deutsch* (secundum imperfectum
est) et *Em. Scheily* (*Tacitus* non poeta fuit), *Z. Gádl* 10,
Fr. Kreiner 14 miserunt. II. Iocosa scripserunt:
E. Gyopáros, *M. Schmidt*, *I. Velle*, *L. Thomay*, *I. Tóth*,
I. Szendrei (duo debilia sunt), *A. Szalontay* (tertium ab
alio scriptum nuper prodiit). III. Alia opuscula compo-
suerunt: *M. Bella* (Colloquium perlongum est), *H. Rácz*
(Breviora scribenda sunt. De Paulo Teleki iam satis
diximus. Scribe de Tartaris, qui 700 annis ante in Hun-
gariam irruerunt), *V. Gombár* (Macte virtute esto! Talia
lectores amant.), *S. Stephenson* (Gratias ago pro biographia
haud quotidiana), *J. Kiss*, *I. Tóth*, *A. Weber*, *A. Kóvári*,
M. Sántha, *V. Szlávik* (Sic itur ad astra), *Sub rosa* (Scena
in ludo nihil habet iucundi aut novi), *discipuli Emericani*,
E. Zajta, *I. Kornis*, *I. Kováts*, *P. Scholten*. — Discipuli
momentur, ne de rebus taedii plenis scribant, sed opuscula
iucunda et breviora mittant. Habeo enim in mensa scrip-
toria 400 aenigmata et 2 chilogrammata aliorum manu-
scriptorum. Optima igitur pulcherrimaque edenda semper
eligo. — Libri, quos *Th. Erdős*, *P. Rónai*, *uxor Nicolai Daán*
miserunt, recensebuntur. — Victores certaminis corri-
gendi mense Iunio praemium accipient.